

Měsíční téma školení BOZP – 12/2023

Zdravotní rizika

Heslo: „Znalost rizik a provozní dokumentace je základem bezpečné práce“

Povinnosti zaměstnance:

- pracovat řádně podle svých sil a znalostí, plnit pokyny nadřízených, vydané v souladu s právními předpisy a spolupracovat s ostatními zaměstnanci
- využívat pracovní dobu a výrobní prostředky výhradně k práci, plnit úkoly kvalitně a včas
- řádně hospodařit se svěřenými prostředky, střežit a ochraňovat majetek zaměstnavatele před poškozením a ztrátou
- dodržovat předpisy k zajištění bezpečnosti práce, bezpečnosti technických zařízení a ochrany zdraví při práci, zásady bezpečného chování na pracovišti a stanovené pracovní postupy, s nimiž byli prokazatelně seznámeni
- oznamovat svému nadřízenému nedostatky a závady na pracovišti, které by mohly ohrozit bezpečnost nebo zdraví při práci a podílet se na jejich odstraňování
- bezodkladně oznamovat svému nadřízenému svůj pracovní úraz a pracovní úraz jiného zaměstnance, jehož byl svědkem
- v případě, že tak bylo stanoveno, používat OOPP
- nepoužívat alkoholické nápoje a nezneužívat jiné návykové látky na pracovištích zaměstnavatele, nevstupovat pod jejich vlivem na pracoviště zaměstnavatele
- před započítím práce i během ní ověřovat bezpečný stav pracoviště, při ohrožení zastavit práci a oznámit to předákovi, resp. dozorčímu orgánu
- nevstupovat do ohrožených míst, nezdržovat se v nich a neodstraňovat jejich případná označení
- nevzdalovat se ze svého pracoviště bez souhlasu předáka nebo je předčasně opustit bez souhlasu dozorčího orgánu, kromě naléhavých důvodů.

Provozní dokumentací se rozumí technologický postup, typový technologický postup, pracovní postup, dopravní řád, provozní řád, pokyny pro obsluhu a údržbu nebo návod k použití od výrobce.

S provozní dokumentací musí být zaměstnanci seznámeni před započítím práce v rozsahu, který se jich týká. Provozní dokumentace musí být uložena na určeném místě přístupném pro zaměstnance, kteří jsou povinni je dodržovat.

Součástí technologických postupů je **úsekový havarijní plán**, tj. soubor opatření a činností směřující k záchraně života a ochraně zdraví osob a majetku při haváriích s popisem způsobů jejich zdolávání a seznamem prostředků umožňujících zdolání předvídatelných havárií.

V době zdolávání havárie jsou pro zaměstnance a všechny osoby zdržující se v prostorách a objektech postižených nebo ohrožených havárií, a to bez ohledu na pracovní zařazení, závazné příkazy vedoucího likvidace havárie.

Před prvním vstupem na pracoviště se provede seznámení zaměstnanců včetně zaměstnanců dodavatelských organizací s touto částí havarijního plánu, která se jich týká, zejména záchrannými cestami, s významem signalizace pro odvolání zaměstnanců z dolu, s rozmístěním dorozumívacích zařízení a s tím, jak se mají zaměstnanci při havárii chovat.

Seznámení zaměstnanců s havarijním plánem se opakuje při každém cvičném poplachu, při každé změně pracoviště, pokud se při tom mění záchranné cesty, po každé změně záchranných cest a po každé změně havarijního plánu, pokud se jich tato změna týká, nejméně však jednou za půl roku.

Hodnocení rizik je proces posouzení nebezpečí, která hrozí zaměstnancům na pracovišti. Jedná se o systematické zkoumání všech aspektů práce, které se zaměřuje na to, co by mohlo způsobit zranění nebo škody.

Zaměstnavatel hodnotí všechny pracovní činnosti ve společnosti z hlediska rizik a vede registr rizik, aktualizuje jej a dohlíží, aby byl k dispozici a dostupný po celou dobu.

Zaměstnavatel má povinnost:

- zajistit bezpečnost a ochranu zdraví zaměstnanců v každém aspektu práce
- vyhodnotit rizika a zavést ochranná opatření
- zajistit, aby všechny dotčené osoby byly informovány o jakémkoliv nebezpečí a o jakékoliv škodě, ke které může dojít a o všech ochranných opatřeních, která byla přijata, aby se těmto újmám předešlo.

Zaměstnanec:

- rozumí rizikům a možným újmám na zdraví, která při provádění daných činností hrozí
- dodržuje všechna opatření přijatá k řízení rizik
- dodržuje bezpečné pracovní postupy, stanovené pro pracoviště
- informuje nadřízeného o novém nebezpečí/riziku a navrhuje způsoby, jak je snížit
- upozorňuje na nedostatky v pracovních postupech a opatřeních
- informuje o nebezpečných praktikách ostatních pracovníků

„**Autotréning**“ učí zaměstnance návyku vyhledávat nebezpečí/rizika a přijímat opatření k jejich minimalizaci nebo odstranění.

Zdravotní rizika

- mezi zdravotní rizika patří:

1/ PRACH:

- riziko: ● rychlý nárůst nejvyšší prašné expozice – přeřazení v rámci dolu nebo odchod pracovníků mimo důl
  - vznik choroby z povolání u horníků – pneumokonióza
- opatření: ◆ měření a zařazování práce důlních zaměstnanců do tříd rizika autorizovanou laboratoří prašnosti
  - ◆ seznámení zaměstnanců s kategorizací práce z hlediska prašnosti a dosažené výše NPE (nejvyšší prašné expozice)
  - ◆ sledování u důlních zaměstnanců počty směn v jednotlivých kategoriích
  - ◆ vyřazování důlních pracovníků, kteří dosáhli 100% prašné expozice
  - ◆ používání OOPP – respirátorů důlními pracovníky při prašných operacích

- ◆ používání mlžných děl v místech zvýšeného vzniku prachu
- ◆ pravidelné poprášování a postřik důlních děl dle BP
- ◆ nasazování pěnотvorného zařízení PZ 150 na pásech a drtičích ke snížení prašnosti
- ◆ instalace automatického postřiku pásů v místech se zvýšenou prašností pomocí postřiků, např. pomocí postřikového regulátoru Conflow Code 100
- ◆ zavlažování uhelné sloje pomocí dlouhých nebo krátkých vrtů
- ◆ pravidelné dvouleté kontroly zdravotního stavu v KHN v Karviné

2/ TEPLLO:

- riziko: ● možnost kolapsového stavu zaměstnance z přehřátí organismu

- opatření: ◆ měření a zařazování důlních pracovišť do tříd rizika autorizovanou laboratoří mikroklimatu
  - ◆ seznámení zaměstnanců s kategorizací práce z hlediska zátěže teplem
  - ◆ zavedení a dodržování předepsaných mikroklimatických přestávek
  - ◆ dodržování pitného režimu a používání iontových nápojů na pracovištích s mikroklimatickými přestávkami
  - ◆ výstavba a provozování centrální a úsekové klimatizace
  - ◆ nasazování chladniček a chladičů větrů na pracovištích se zhoršenými MK podmínkami
  - ◆ řešení větrání a rychlosti větrů na pracovištích se zhoršenými MK podmínkami
  - ◆ snižování vlhkosti na důlních pracovištích a přístupových chodbách
  - ◆ stálá kontrola chodu chladičích zařízení na dispečincích
  - ◆ pravidelná kontrola stavu chladniček, potrubí, výměníků a celé úsekové nebo centrální klimatizace
  - ◆ instalace stanů s chladičími trubicemi na pracovištích, kde jsou MK přestávky
  - ◆ strojní doprava důlních pracovníků na vodorovných a úklonných dílech (zvýšení efektivní prac. doby)
  - ◆ pravidelné dvouleté kontroly zdravotního stavu v KHN v Karviné

3/ HLUK:

- riziko: ● možnost vzniku choroby z povolání - hluchoty

- opatření: ◆ měření hlučnosti strojů a zařízení autorizovanou laboratoří
  - ◆ seznámení zaměstnanců s kategorizací práce z hlediska hlučnosti
  - ◆ pracovníci musí být vybaveni vhodnými ochrannými pracovními prostředky proti hluku a při hlučných operacích je musí používat
  - ◆ typy pracovních prostředků z hlediska ochrany sluchu jsou součástí bezpečnostních směrnic a technologických postupů
  - ◆ provádění účinného snižování hlučnosti na pracovištích – např. instalace tlumičů, oprava a údržba hlučných strojů a zařízení
  - ◆ používat ochranné prostředky proti hluku na pracovištích, kde jsou vyvěšeny bezpečnostní tabulky o jejich používání
  - ◆ pro strojníky např. čerpacích stanic, úsekové klimatizace, těžních strojů udržovat v dobrém stavu protihlukové kabinky
  - ◆ pravidelné dvouleté kontroly zdravotního stavu v KHN v Karviné

4/ VIBRACE:

- riziko: ● možnost vzniku choroby z povolání – vázoneurózy vlivem práce s vibrujícími nástroji
- opatření: ◆ měření vibrací strojů a zařízení autorizovanou laboratoří
  - ◆ seznámení zaměstnanců s kategorizací práce z hlediska vibrací

- ◆ o expozici vibracemi musí být vedena řádná evidence
- ◆ pracovníci musí používat při operacích, u kterých jsou vystaveni vibracím vhodnými ochrannými pracovními prostředky, např. antivibračními rukavicemi
- ◆ pro práce zařazené do 3. a 4. kategorie z hlediska vibrací musí být v technologickém postupu zpracována technická a organizační opatření k zajištění zdraví před účinky vibrací – např. max. délka práce s vibračními nástroji
- ◆ pravidelné dvouleté kontroly zdravotního stavu v KHN v Karviné

5/ PRACOVNÍ POLOHA:

- riziko: ● možnost vzniku choroby z povolání – JNDZ (jednostranná dlouhodobá zátěž), což je nemoc šlach a jejich úponů, nervů a kloubů
- opatření: ◆ zařazení důlních profesí do kategorií z hlediska pracovních poloh autorizovanou laboratoří
- ◆ seznámení zaměstnanců s kategorizací práce z hlediska pracovních poloh
- ◆ pro práce zařazené do 3. kategorie z hlediska pracovních poloh musí být v technologickém postupu zpracována a dodržována stanovená organizační opatření, např. střídání jednotlivých činností s přestávkami v rámci technologických časů nebo bezpečnostní přestávky (po 2 hodinách přestávka v délce 5 až 10 minut)
- ◆ pravidelné dvouleté kontroly zdravotního stavu v KHN v Karviné

6/ FYZICKÁ ZÁTĚŽ – LOKÁLNÍ SVALOVÁ ZÁTĚŽ:

- riziko: ● možnost vzniku choroby z povolání – JNDZ (jednostranná dlouhodobá zátěž), což je nemoc nervů a kloubů
- opatření: ◆ zařazení důlních profesí do kategorií z hlediska FZ - lokální svalové zátěže autorizovanou laboratoří
- ◆ seznámení zaměstnanců s kategorizací práce z hlediska lokální svalové zátěže
- ◆ pro práce zařazené do 3. kategorie z hlediska lokální svalové zátěže musí být v technologickém postupu zpracována a dodržována stanovená organizační opatření, např. střídání jednotlivých činností s přestávkami v rámci technologických časů nebo bezpečnostní přestávky (po 2 hodinách přestávka v délce 5 až 10 minut)
- ◆ pravidelné dvouleté kontroly zdravotního stavu v KHN v Karviné

V Ostravě 14. 11. 2023

Zpracoval: Ing. Lubor Dvořák, SDD, a.s.